

Suorat yritystuet

Ilona Lundström

27.10.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yritystukia pidetään yleisesti haitallisina

- Yritystuet heikentävät markkinamekanismin toimintaa
- Yritystuet vääristävät aina kilpailua
- Markkinat eivät aina toimi täydellisesti, ja silloin markkinapuutteen korjaamiseksi tai poistamiseksi yritystukien käyttö voi olla perusteltua
- Ennen yritystukien käyttöönottoa tulisi aina käydä läpi vaihtoehtoiset keinot edistää haluttua tavoitetta

[Pk-yritysten yritystuet - Tutustu ja testaa saatko sinä - tukiviidakko.com](http://www.tukiviidakko.com)

(Ad) www.tukiviidakko.com/ ▼

Tutustu yritystukiin ja tsekkaa veloituksetta voiko yrityksesi hakea rahoitusta!

Kasvun asiantuntija · Rahoituksen asiantuntija · Innovaatorahoitus · Nopea yhteydenotto

Yritystukien tavoitteet

- **Taloudelliset tavoitteet**

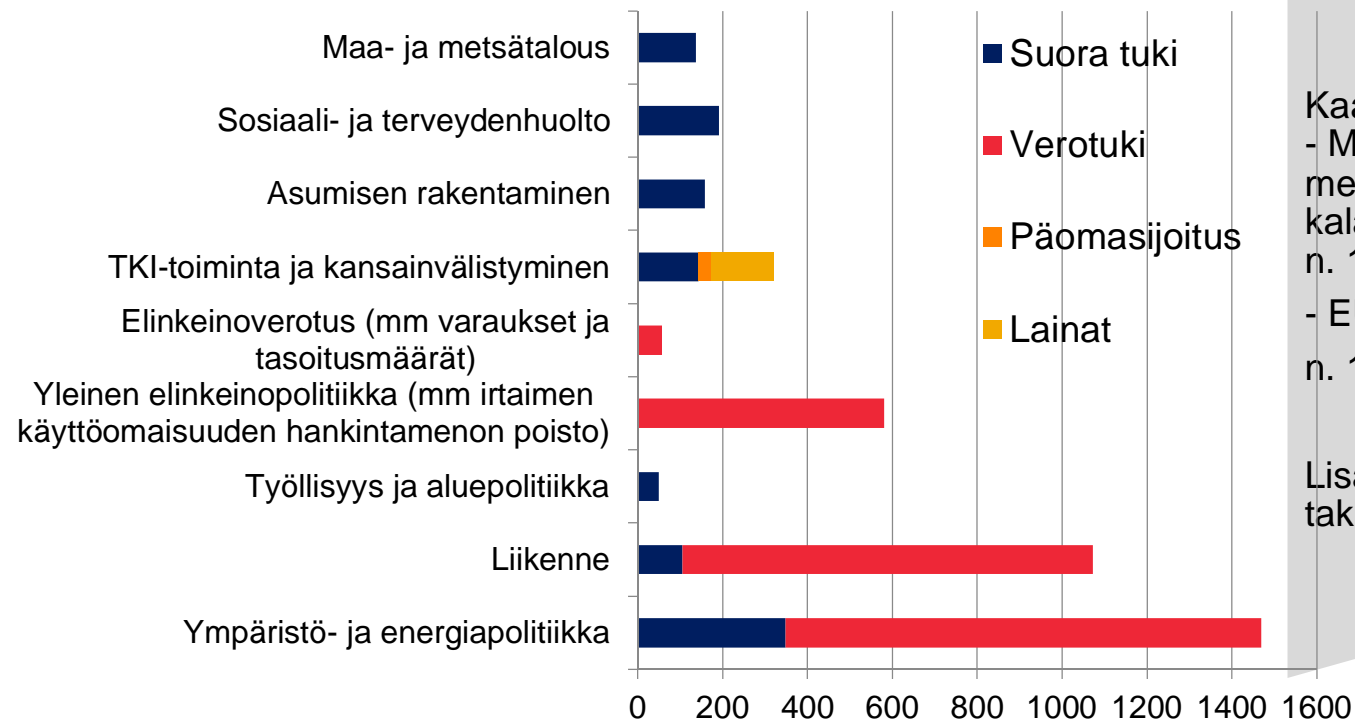
- Pitkän aikavälin tuottavuuskasvun edistäminen innovaatiotoiminnan ja yritysraakenteiden uudistumisen kautta ("uudistava tuki")
- Kustannuskilpailukyvyyn parantaminen toimintatuella ("säilyttävä tuki")

- **Yhteiskunnalliset tavoitteet**

- Sosiaalipoliittiset tavoitteet
- Ympäristöpoliittiset tavoitteet
- Aluepoliittiset tavoitteet, huoltovarmuus..
- **Yritystuki ei välttämättä paras keino näiden saavuttamiseksi**

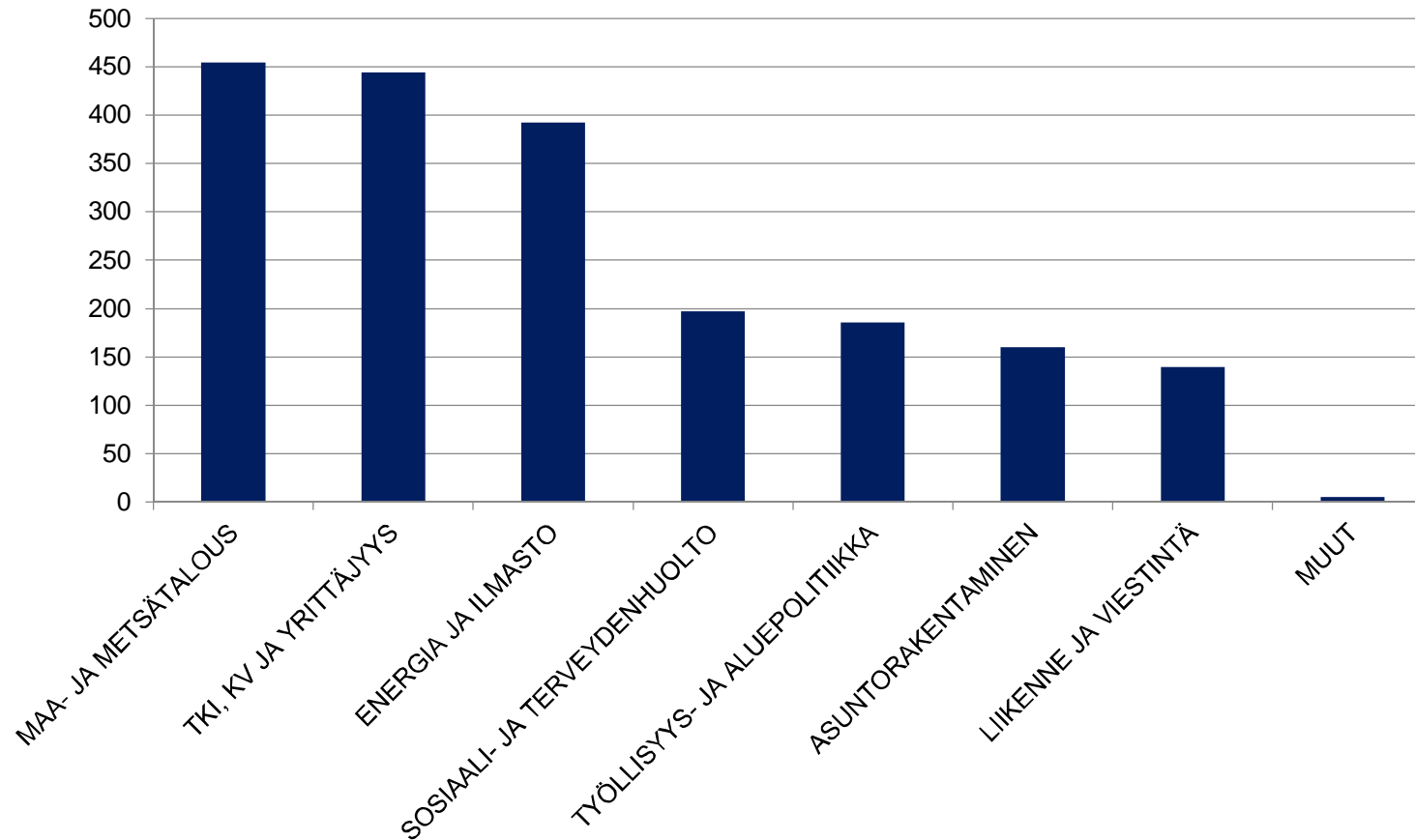

TEM virkamiesselvitys: yritystuet 2017 noin 4 mrd euroa, joista **suorat tuet n.1,1 mrd euroa**

Kaavio ei sisällä
 - MMM tuet maa- ja metsätalouteen ja kalatalouteen n. 1 mrd. €
 - EU-osarahoitteiset tuet n. 150 M€
 Lisäksi Finnveran takuut ja takaukset.

Pelkät suorat tuet politiikoittain, TAE 2017, M€

Esimerkkejä suorista tuista

- **Innovaatioiden edistäminen**
 - Tyypillisesti Tekesin avustukset ja lainat, joissa tuki pelkästään koron muodossa, ei koko laina
- **Kustannuskilpailukyky**
 - Miehistötuki
 - Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatiotuki
 - Suurin osa näistä ovat verotukia
- **Sosiaalipoliittiset tuet**
 - Palkkatuki
 - Maataloustuottajien, turkistuottajien ja poronhoitajien lomituspalvelujen rahoitus
 - Tuet sosiaaliseen asuntotuotantoon (SGEI-tukia=tuki tilanteeseen, jossa markkinat eivät tuota ko. hyödykettä)
- **Ympäristöpoliittiset tuet**
 - Uusiutuvan energian tuotantotuki
- **Huoltovarmuus**
 - Miehistötuki
- **Aluepoliittiset tavoitteet**
 - Maaseudun yritystuet
 - Alueellinen kuljetustuki

Hyvä tuki pitää sisällään
laajat ulkoisvaikutukset

Suorat, kertaluontoiset tuet

Yksittäiset valtiontuet ajalla 1.1.2015–30.9.2017

• Helsinki Allas, investointilaina/Helsingin kaupunki	1 M€
• Rovaniemen ravirata, investointiavustus/Rovaniemen kaup.	0,2 M€
• Tampereen Monitoimiareenan investointiavustus/OKM	18 M€
Yht.	19,2 M€

HUOM. Muutoin kertaluonteiset tuet toteutetaan olemassa olevien tukiohjelmien puitteissa, esim. suuret energia-alan investointituet.

Lisäksi esim. kuntien de minimis –tukia.

Liikennevaloarvio suorista tuista (virkamiesselvitys 2017)

Liikennevalo perustuu kahden ulottuvuuden arviointiin tutkimuskirjallisuuden perusteella:

1. Kilpailukyky

- + Arvonlisään perustuva, pitkä aikaväli
- 0 Tuotantotuki, toimintaympäristön edellytysten tasaaminen
- Ei vaikutusta kilpailukykyyn

2. Uudistavuus

- + Osaamiseen perustuva
- 0
- Ei uudistavaa elementtiä

Kriteerien summa määrää valon värin:

- + = Vihreä
- 0 = Keltainen
- = Punainen

Tuki	2016 TA	2017 TA	2018 JTS	2019 JTS	2020 JTS	Arvio
MENOT:						
Uusiutuvan energian tuotantotuki (tuulivoima, biokaasu, puupolttoaine, metsähake)	235	273	337	339	325	🔴
Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus (pl kaivostoiminta)	211	218	224	224	233	🔴
TKI –toiminnan tukeminen (Tekesin avustukset yrityksille)	184	159	144	137	135	🟢
Maatalousyrittäjien, turkistuottajien ja poronhoitajien lomituspalvelujen rahoitus	172	162	146	141	133	🔴
Lainat TKI-toimintaan (Tekes)	142	140	129	125	124	🟢
Avustukset erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi	110	130	120	120	120	🔴
Kauppa-alusten työvoimakustannustuki	100	101	100	100	100	🔴
Palkkatuki (yrityksissä työskenteleville)	65	30	25	57	57	🟡
Energiatuki (investointituki)	60	70	48	38	35	🟢
Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen eli kestävä metsätalouden ohjelma (ns)	55	56	56	56	56	🟡
Maatalouden energiaveron palautus	33	33	33	33	33	🔴
Pääomasijoitus alkavien yritysten pääoma-sijoitustoimintaan (Tekes)	30	20	20	20	20	🟢
Lääkärihelikopteritoiminnan rahoitus	29	29	0	0	0	🔴
Starttiraha	27	14	12	27	27	🟡
LNG-terminaalien investointituki	24	28	14	0	0	🟡
Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki, hallituksen kärkihanke	20	40	40	0	0	🟢
Käynnistysavustus valtion tukemien vuokra-asuntojen rakentamiseen	20	20	20	20		🔴
Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen	13	17	18	0	0	🟢
Yritysten kehittämispalvelut	10	10	8	8	8	🟢

Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin	9	5	0	0	0	●
Kuljetustuki	5	5	0	0	0	●
Valtion korkotuki ja takaus sosiaalista vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotantoa varten otetuille lainoille	5	5	5	8	10	●
Saimaan luotsauksen hintatuki	4	4	4	4	4	●
Valtion myöntämiin aravalainoihin liittyvät avustukset	3	3	3	3	3	●
Lentoasemaverkon ulkopuolisten lentoasemien valtiontuet	1	1	1	1	1	●
Öljyjätöksellä rahoitettava öljyjätehuolto	1	1	1	1	1	●
Hyvinvoinnin ja terveyden kärkihankkeiden valtionavustukset	0	1	1	0	0	●
Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus, kaivostoiminta	0	0	6	6	6	●
AV-alan tuotantotuki	0	1	7	10	9	●
Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiotuki	0	43	43	43	46	●
Eteläisen Afrikan alueellinen innovaatiotukihanke						●
Eteläisen ja Itäisen Afrikan energia- ja ympäristökumppanuusohjelma						●
Finnpartnership -liikekumppanuusohjelma						●
Mekongin alueen energia- ja ympäristökumppanuusohjelma						●
Valtion takaus vuokra-asuntojen rakentamista varten otetuille lainoille						●

Laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä (429/2016, HE22/2016)

Voimaan
1.7.2016

Laki
yritystuen
yleisistä
ehdoista
(786/1997)
kumotaan

- Soveltamisala yhtenäistetty EU:n valtioneuvoston päätösten mukaiseksi eli lakia sovelletaan EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan mukaisesti.
- Lakia sovelletaan valtion tukiviranomaisiin. Soveltamisalan ulkopuolella ovat kuntien myöntämät tuet ja varsinaisen maa- ja metsätalouden sekä kalatalouden tuet (artikla 42).
- Sisältönä EU-valtiontuen mukaisuuden ennakoarviointi, kansalliset hyvän tuen edellytykset ja yritystukineuvottelukunta.

Yritystukineuvottelukunnan tehtävät

1

Antaa lausunto siitä, täyttääkö tukiohjelma tai tukiohjelman ulkopuolinen yksittäinen tuki Euroopan unionin lainsäädännön valtiontuen edellytykset ja mitä valtiontukia koskevien säännösten mukaista menettelytapaa tukiviranomaisen on noudatettava.

PAKOLLINEN

2

Antaa lausunto siitä, täyttääkö tukiohjelma tai tukiohjelman ulkopuolinen yksittäinen tuki 3–5 §:ssä säädetyt edellytykset.

VAPAAEHTOINEN

3

Kehittää kansallista tukijärjestelmää kokonaisuutena ja edistää hallinnonalojen yhteistyötä.

4

Tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle esityksiä ja aloitteita lainsäädännön ja hallintokäytännön kehittämiseksi.

5

Seurata toimialaansa koskevaa kansallista ja kansainvälistä sääntelyä, käytäntöä ja kehitystä.

Tukiohjelmaa arvioidaan säännöllisesti: Yritystukien arvioinnin viitekehys

- Arviointitutkimus
- Selvitykset
- Tukikohtaiset arviointiohjelmat ja päämääräselvitykset
- Esim. Tekesin vaikuttavuustutkimukset tai maaseutuohjelmien arvioinnit (esimerkki seuraavalla dialla)

Maaseutuohjelman tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointi 2014–2020

- Ohjelmasta on tehty ennakoarviointi (ex ante) vuonna 2014
- Vuonna 2017 arvioidaan ohjelman tuloksellisuutta (I vaihe)
- Vuonna 2019 (II vaihe) arvioidaan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta
- III-vaiheessa (6/2019–2024) jälkiarviointi (ex post)
- Lisäksi tehdään kansallisesti tarvittavia selvityksiä ja tutkimuksia
 - Maaseutuverkoston arviointi
 - Valtakunnallisten ja koordinaatiohankkeiden arviointi
- Yritysrahoitusta koskien on parhaillaan käynnissä
 - kilpailukyky selvitys
 - ympäristöselvitys
- Käynnistymässä on lisäksi
 - työllisyys- ja aluetalousvaikutuksia koskeva tutkimus.

TEAS tutkimus globaali kilpailukyky ja kansainvälinen markkinatilanne 1/2018 – 3/2019

1. Tutkimus suurimpien kustannusperusteisten tukien vaikutuksista globaaliin kilpailukykyyn ja kansainvälisen kilpailu- ja markkinatilanteen kuvaaminen tukien tarpeellisuuden, tukikriteerien ja optimaalisten tukitasojen määrittämiseksi.
2. Vaikuttavuuden yhteydessä selvitetään tukien kohdentumista mahdollisten päällekkäisten ja/tai eri suuntaan ohjaavien tukien kartoittamiseksi.
3. Lisäksi selvitetään onko huoltovarmuustavoitteilla perustellut tuet kustannustehokkaita keinoja huoltovarmuuden varmistamiseksi ja mitkä olisivat vaihtoehtoisia politiikkatoimia tavoitteen saavuttamiseksi.

Keskustelun aiheita

- Seuraavan iltakoulun asialista, esim. mistä tuista halutaan syvällisempää tietoa
- Eduskuntaryhmien linjaukset suorien tukien osalta (jaettu liitteenä)

Kiitos!